Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (prvo vijeće)

8. srpnja 2021.*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Direktiva 96/71/EEZ – Članak 1. stavak 1. te članci 3. i 5. – Upućivanje radnika u okviru pružanja usluga – Vozači u međunarodnom cestovnom prijevozu – Poštovanje pravila o minimalnoj plaći propisanih u državi članici u koju je radnik upućen – Dnevnica – Uredba (EZ) br. 561/2006 – Članak 10. – Naknada koja se dodjeljuje zaposlenicima ovisno o potrošnji goriva”

U predmetu C-428/19,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Gyulai Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság (Upravni i radni sud u Gyuli, Mađarska), odlukom od 20. svibnja 2019., koju je Sud zaprimio 4. lipnja 2019., u postupku

OL,

PM,

RO

protiv

Rapidsped Fuvarozási és Szállítmányozási Zrt.,

SUD (prvo vijeće),

u sastavu: J.-C. Bonichot, predsjednik vijeća, L. Bay Larsen (izvjestitelj), C. Toader, M. Safjan i N. Jääskinen, suci,

nezavisni odvjetnik: M. Bobek,

tajnik: A. Calot Escobar,

uzimajući u obzir pisani postupak,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

– za osobe OL, PM i RO, Gy. Lupkovics, *ügyvéd*,

– za Rapidsped Fuvarozási és Szállítmányozási Zrt., D. Kaszás, *ügyvéd*,

* Jezik postupka: mađarski

– za mađarsku vladu, M. Z. Fehér, G. Koós i M. M. Tátrai, u svojstvu agenata,

– za francusku vladu, A.-L. Desjonquières i C. Mosser, u svojstvu agenata,

– za nizozemsku vladu, M. Bulterman i P. Huurnink, u svojstvu agenata,

– za poljsku vladu, B. Majczyna, u svojstvu agenta,

– za Europsku komisiju, W. Mölls, B.-R. Killmann i L. Havas, a zatim B.-R. Killmann i L. Havas, u svojstvu agenata,

saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 6. svibnja 2021.,

donosi sljedeću

Presudu

1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članka 1. stavka 1. te članaka 3. i 5. Direktive 96/71/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 16. prosinca 1996. o upućivanju radnika u okviru pružanja usluga (SL 1997., L 18, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 5., svezak 5., str. 127.), kao i na tumačenje članka 10. Uredbe (EZ) br. 561/2006 Europskog parlamenta i Vijeća od 15. ožujka 2006. o usklađivanju određenog socijalnog zakonodavstva koje se odnosi na cestovni promet i o izmjeni uredbi Vijeća (EEZ) br. 3821/85 i (EZ) br. 2135/98 te o stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EEZ) br. 3820/85 (SL 2006., L 102, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 5., svezak 6., str. 167. i ispravak SL 2016., L 195, str. 83.).

2 Zahtjev je upućen u okviru spora između osoba OL, PM i RO, s jedne strane, i društva Rapidsped Fuvarozási és Szállítmányozási Zrt. (u daljnjem tekstu: Rapidsped), s druge strane, u vezi sa zahtjevom prvonavedenih, kao vozača u međunarodnom cestovnom prijevozu, da Rapidsped, njihov poslodavac, prilikom isplate plaće za rad obavljen u Francuskoj uzme u obzir minimalnu plaću u skladu s propisima te zemlje.

Pravni okvir

Pravo Unije

Direktiva 96/71

3 U članku 1. Direktive 96/71, naslovljenom „Opseg”, propisuje se:

„1. Ova se Direktiva primjenjuje na poduzeća s poslovnim nastanom u državi članici koja, u okviru transnacionalnog pružanja usluga, upućuju radnike u skladu sa stavkom 3. na državno područje države članice.

2. Ova se Direktiva ne primjenjuje na posadu brodova trgovačke mornarice.

3. Ova se Direktiva primjenjuje u mjeri u kojoj poduzeća iz stavka 1. poduzimaju jednu od sljedećih transnacionalnih mjera:

(a) upućuju radnike, za svoj račun i pod svojim vodstvom, na državno područje države članice na temelju ugovora sklopljenog između poduzeća koje upućuje i primatelja usluge koji posluje u toj državi članici, pod uvjetom da postoji radni odnos između poduzeća koje vrši upućivanje i radnika za vrijeme upućivanja; ili

[…]”

4 Članak 2. te direktive, naslovljen „Definicija”, glasi:

„1. Za potrebe ove Direktive ‚upućeni radnik’ znači radnik koji u ograničenom vremenskom razdoblju obavlja svoj posao na državnom području države članice koja nije država u kojoj uobičajeno radi.

2. Za potrebe ove Direktive definicija radnika je definicija koja se primjenjuje u pravu države članice na čije je državno područje radnik upućen.”

5 U članku 3. navedene direktive, naslovljenom „Uvjeti zaposlenja”, predviđa se:

„1. Države članice osiguravaju da, neovisno o pravu koje se primjenjuje na radni odnos, poduzeća iz članka 1. stavka 1. radnicima upućenima na njihovo državno područje jamče uvjete zaposlenja u odnosu na sljedeća pitanja, koja su u državi članici u kojoj se obavlja posao određena:

– zakonom ili drugim propisom

i/ili

– kolektivnim ugovorima ili arbitražnim pravorijecima proglašenim univerzalno primjenjivim u smislu stavka 8., ako se odnose na djelatnosti iz Priloga:

[…]

(c) minimalne plaće, uključujući one uvećane za prekovremeni rad; ova se točka ne primjenjuje na dopunske strukovne mirovinske sustave;

[…]

Za potrebe ove Direktive, pojam minimalnih plaća iz stavka 1. točke (c) određen je nacionalnim pravom i/ili praksom države članice na čije je državno područje radnik upućen.

[…]

7. Stavci od 1. do 6. ne sprečavaju primjenu uvjeta zapošljavanja koji su povoljniji za radnike.

Doplaci karakteristični za upućivanje smatraju se dijelom minimalne plaće, ako se ne plaćaju kao nadoknada za stvarno nastale troškove zbog upućivanja, kao što su troškovi putovanja, hrane i smještaja.

[…]”

6 U članku 5. te direktive, naslovljenom „Mjere”, propisuje se:

„Države članice poduzimaju potrebne mjere za slučaj nepoštovanja odredaba ove Direktive.

Posebno osiguravaju da radnicima i/ili njihovim predstavnicima budu na raspolaganju odgovarajući postupci za izvršavanje obveza na temelju ove Direktive.”

7 Članak 6. Direktive 96/71, naslovljen „Sudska nadležnost”, glasi:

„Kako bi se ostvarilo pravo na uvjete zaposlenja zajamčene u članku 3., mogu se pokrenuti sudski postupci u državi članici na čijem je državnom području radnik bio ili jest upućen, ne dovodeći u pitanje, prema potrebi, pravo na pokretanje sudskih postupaka u drugoj državi na temelju postojećih međunarodnih konvencija o sudskoj nadležnosti.”

Direktiva 2003/59/EZ

8 U uvodnoj izjavi 10. Direktive 2003/59/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 15. srpnja 2003. o početnim kvalifikacijama i periodičnom osposobljavanju vozača određenih cestovnih vozila za prijevoz robe ili putnika, o izmjeni Uredbe Vijeća (EEZ) br. 3820/85 i Direktive Vijeća 91/439/EEZ te stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 76/914/EEZ (SL 2003., L 226, str. 4.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 7., svezak 22., str. 44.) navodi se da će razvoj defenzivne vožnje, koji ide ruku pod ruku s racionalnom potrošnjom goriva, pozitivno utjecati i na društvo i na sâm sektor cestovnog prometa.

9 Članak 1. te direktive, naslovljen „Područje primjene”, glasi:

„Ova se Direktiva primjenjuje na vožnju koju obavljaju:

(a) državljani države članice i

(b) državljani trećih zemalja koji su zaposleni u poduzeću sa sjedištem u državi članici ili koji za njega rade,

dalje u tekstu ‚vozači’, koji obavljaju cestovni prijevoz na javnim cestama unutar Zajednice i pritom upravljaju:

– vozilima za koja je potrebna vozačka dozvola kategorije C1, C1+E, C ili C+E, kako su definirane Direktivom [Vijeća] 91/439/EEZ [od 29. srpnja 1991. o vozačkim dozvolama (SL 1991., L 237, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 7., svezak 3., str. 7.)], ili vozačka dozvola koja se priznaje kao istovjetna,

[…]”

10 Prilog I. navedenoj direktivi naslovljen je „Minimalni zahtjevi u pogledu kvalifikacije i osposobljavanja”. U skladu s njegovim odjeljkom 1. točkom 1.3., znanje koje države članice trebaju uzeti u obzir pri utvrđivanju početne kvalifikacije i periodičnog osposobljavanja vozača mora obuhvaćati, među ostalim, optimizaciju potrošnje goriva u vezi s dozvolama C, C + E, C1, C1 + E.

Direktiva 2006/126/EZ

11 Direktivom 2006/126/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 20. prosinca 2006. o vozačkim dozvolama (SL 2006., L 403, str. 18.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 7., svezak 8., str. 107. i ispravak SL 2016., L 169, str. 18.) stavljena je izvan snage i zamijenjena Direktiva 91/439, s učinkom od 19. siječnja 2013. Iz članka 4. Direktive 2006/126, u vezi s korelacijskom tablicom iz Priloga III. Direktivi 2003/59, proizlazi to da se vozačke dozvole C, C + E, C1, C1 + E, obuhvaćene potonjom direktivom, odnose na vozila koja se, među ostalim, koriste za cestovni prijevoz robe, a čija najveća dopuštena masa prelazi 3,5 tone.

12 U skladu s člankom 17. trećim stavkom Direktive 2006/126, upućivanja na Direktivu 91/439, koja je stavljena izvan snage, smatraju se upućivanjima na Direktivu 2006/126.

Uredba br. 561/2006

13 Na temelju članka 2. stavka 1. točke (a) Uredbe br. 561/2006, potonja se primjenjuje na cestovni prijevoz, među ostalim, robe, gdje najveća dopuštena masa vozila, uključujući prikolicu ili poluprikolicu, prelazi 3,5 tone.

14 U članku 10. stavku 1. te uredbe propisuje se:

„Prijevoznik ne obavlja nikakvu isplatu vozačima koje zapošljava ili koji su mu stavljeni na raspolaganje, čak i ako se radi o povišici ili dodatku na plaću, za prijeđeni put i/ili količinu [prevezene robe] ako je to plaćanje takve vrste da ugrožava sigurnost cestovnog prometa i/ili potiče na kršenje ove Uredbe."

Uredba (EZ) br. 44/2001

15 Članak 68. Uredbe Vijeća (EZ) br. 44/2001 od 22. prosinca 2000. o [sudskoj] nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima (SL 2001., L 12, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 3., str. 30.) propisivao je, u stavku 1., da se tom uredbom, među državama članicama, zamjenjuje Konvencija od 27. rujna 1968. o [sudskoj] nadležnosti i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima (SL 1972., L 299, str. 32.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 15., str. 3.), kako je izmijenjena kasnijim konvencijama o pristupanju novih država članica toj konvenciji (u daljnjem tekstu: Briselska konvencija), osim za određena državna područja država članica te, u stavku 2., da u mjeri u kojoj se tom uredbom zamjenjuju, među državama članicama, odredbe Briselske konvencije, svako pozivanje na tu konvenciju smatra pozivanjem na navedenu uredbu.

Uredba (EU) br. 1215/2012

16 U uvodnoj izjavi 8. Uredbe (EU) br. 1215/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2012. o [sudskoj] nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima (SL 2012., L 351, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 11., str. 289. i ispravci SL 2014., L 160., str. 40. i SL 2016., L 202., str. 57.) navodi se:

„Dana 22. prosinca 2000. Vijeće je donijelo Uredbu […] br. 44/2001 koja zamjenjuje [Briselsku konvenciju] u pogledu državnih područja država članica na koje se odnosi UFEU, između država članica osim Danske. Odlukom Vijeća 2006/325/EZ [od 27. travnja 2006. o sklapanju Sporazuma između Europske zajednice i Kraljevine Danske o sudskoj nadležnosti, priznavanju i izvršenju presuda u građanskim i trgovačkim stvarima (SL 2006., L 120, str. 22.)], Zajednica je sklopila sporazum s Danskom kojim se osigurava primjena odredaba Uredbe […] br. 44/2001 u toj zemlji. […]"

17 Na temelju članka 21. stavka 1. točke (a) te uredbe, poslodavac s domicilom u državi članici može biti tužen pred sudom države članice u kojoj ima domicil.

18 U skladu s člankom 62. stavkom 1. navedene uredbe, radi utvrđivanja ima li stranka domicil u državi članici pred čijim je sudovima pokrenut postupak, sud primjenjuje svoje unutarnje pravo.

19 Na temelju članka 80. Uredbe br. 1215/2012, njome se stavlja izvan snage Uredba br. 44/2001. Upućivanja na uredbu stavljenu izvan snage smatraju se upućivanjima na Uredbu br. 1215/2012.

Mađarsko pravo

20 U članku 3. stavku 2. a Munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (Zakon br. I iz 2012. o usvajanju Zakonika o radu; u daljnjem tekstu: Zakonik o radu) propisuje se da se, osim ako je drukčije predviđeno, taj propis primjenjuje kada radnik uobičajeno obavlja svoj rad u Mađarskoj.

21 Članak 285. Zakonika o radu glasi:

„1. Radnici i poslodavci mogu sudovima podnositi tužbe koje se temelje na radnom odnosu ili ovom zakonu, a sindikati i radnička vijeća mogu sudovima podnositi tužbe koje se temelje na ovom zakonu, kolektivnom ugovoru ili sporazumu s poduzetnikom.

[…]

4. U skladu s člankom 295., radnici također mogu mađarskim sudovima podnijeti tužbe koje se odnose na razdoblje rada u Mađarskoj."

22 U članku 295. stavku 1. tog zakonika propisuje se:

„Ako, na temelju ugovora s trećom osobom, strani poslodavac zaposli radnika na državnom području Mađarske uspostavljajući radni odnos koji nije obuhvaćen područjem primjene ovog zakona na temelju njegova članka 3. stavka 2., na navedeni se radni odnos, ne dovodeći u pitanje stavak 4., primjenjuju mađarski propis kao i odredbe kolektivnog ugovora primjenjivog na radni odnos, u pogledu:

(a) maksimalnog radnog vremena i minimalnog vremena odmora;

(b) minimalnog trajanja plaćenih godišnjih odmora;

(c) iznosa minimalne plaće;

(d) uvjeta utvrđenih u člancima 214. do 222., u vezi s poduzetnicima koji privremeno zapošljavaju;

(e) uvjeta koji se odnose na sigurnost na radu;

(f) uvjeta zapošljavanja i rada trudnica i žena s malom djecom, kao i mladih radnika;

(g) obveze jednakog postupanja.”

23 U skladu s člankom 299. navedenog zakonika, njegova je svrha prenošenje u nacionalno pravo, među ostalim, Direktive 96/71.

Glavni postupak i prethodna pitanja

24 Osobe OL, PM i RO (u daljnjem tekstu: vozači o kojima je riječ u glavnom postupku) sklopile su 12. lipnja 2015., 7. srpnja 2016. i 26. kolovoza 2016. pojedinačne ugovore o redu na radnom mjestu vozača kamiona s Rapidspedom, društvom sa sjedištem u Mađarskoj.

25 Ti ugovori, sastavljeni jednoobrazno, određivali su da radnik – iako uz međunarodni prijevoz obavlja i nacionalni prijevoz robe – uobičajeno radi na mjestima koja se često i uglavnom nalaze u inozemstvu, pri čemu taj rad nije trajne naravi.

26 Na temelju mađarskih propisa radnik ima pravo na dnevnice za rad u inozemstvu. Iz spisa kojim Sud raspolaže te napose iz informacijskog dokumenta koji je radnicima izdao Rapidsped proizlazi da je iznos tih dnevnica bio tim veći što je dulje bilo razdoblje upućivanja radnika u inozemstvo, koje – u skladu s ugovorom o radu – može u načelu trajati od tri do pet tjedana, prema radnikovu odabiru. U tom se dokumentu pojašnjava da su spomenute dnevnice bile namijenjene pokrivanju troškova nastalih u inozemstvu.

27 Osim toga, u ugovorima o radu vozača o kojima je riječ u glavnom postupku predviđalo se njihovo pravo na dodatak za uštedu goriva koji im diskrecijski isplaćuje poslodavac i koji se temelji na formuli koja u odnos stavlja potrošnju goriva i prijeđeni put.

28 Vozači o kojima je riječ u glavnom postupku obavljali su svoj rad u Francuskoj, u koju su putovali minibusom. Tijekom cjelokupnog razdoblja upućivanja službe društva Rapidsped raspodjeljivale su tekuće radne zadatke, to jest određivale kojega dana, kojim vozilom i kojim dionicama valja prevoziti robu. Zbog pravila o kabotaži spomenuti vozači više puta su prelazili granicu.

29 Na početku svakog upućivanja Rapidsped je vozačima o kojima je riječ u glavnom postupku predavao izjavu ovjerenu kod mađarskog javnog bilježnika i potvrdu o upućivanju ministère français du Travail (francuski ministar rada), u kojima je bilo navedeno da njihova plaća iznosi 10,40 eura po satu, što je više od francuske minimalne plaće u sektoru cestovnog prometa, koja iznosi 9,76 eura po satu.

30 Vozači o kojima je riječ u glavnom postupku tužili su Rapidsped sudu koji je uputio zahtjev, Gyulai Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságu (Upravni i radni sud u Gyuli, Mađarska), zbog toga što je njihova plaća za rad obavljen u Francuskoj bila manja od francuske minimalne plaće.

31 Na temelju ugovora o radu vozača o kojima je riječ u glavnom postupku, oni su tijekom 2018. godine u stvarnosti primali mjesečnu bruto plaću u iznosu od 545 eura, odnosno 3,24 eura po satu. Kad je riječ o razlici od 6,52 eura po satu između francuske minimalne plaće i plaće koju su primili spomenuti vozači, Rapidsped pred sudom koji je uputio zahtjev tvrdi da je ona bila pokrivena iznosom dnevnica i dodataka za uštedu goriva koji su im isplaćivani jer su te dnevnice i ti dodaci dio plaće spomenutih vozača, što potonji osporavaju.

32 Sud koji je uputio zahtjev smatra da situacija iz glavnog postupka ulazi u područje primjene Direktive 96/71, pod pretpostavkom da se ona primjenjuje na međunarodni prijevoz robe, s obzirom na to da poslodavac registriran u Mađarskoj, Rapidsped, za svoj račun i pod svojim vodstvom, upućuje mađarske radnike, vozače o kojima je riječ u glavnom postupku, koje je zaposlio na temelju mađarskog radnog prava, u druge države članice Europske unije kako bi pružali usluge prijevoza robe klijentima u mjestu upućivanja. Tijekom cjelokupnog razdoblja radnici su bili u radnom odnosu s Rapidspedom, odgovornim za upućivanje.

33 U tim je okolnostima Gyulai Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság (Upravni i radni sud u Gyuli) odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeća prethodna pitanja:

„1. Treba li članak 1. stavak 1. Direktive [96/71], u vezi s njezinim člancima 3. i 5. te člancima 285. i 299. mađarskog Zakonika o radu, tumačiti na način da mađarski radnici mogu – u postupku koji su pred mađarskim sudom pokrenuli protiv mađarskog poslodavca – istaknuti povredu te direktive i odredaba francuskih propisa o minimalnoj plaći?

2. Treba li dnevnice namijenjene pokrivanju troškova nastalih tijekom upućivanja radnika u inozemstvo smatrati dijelom plaće?

3. Protivi li se članku 10. [Uredbe br. 561/2006] praksa u okviru koje poslodavac vozačima dodjeljuje dodatak koji se temelji na formuli za izračun ušteda ostvarenih u obliku smanjenja potrošnje goriva razmjerno prijeđenom putu, koji nije dio plaće predviđene ugovorom o radu tih vozača i na koji se plaćaju porezi ili doprinosi za socijalno osiguranje, iako ostvarivanje tih ušteda goriva potiče vozače vozila na način vožnje koji može ugroziti sigurnost cestovnog prometa (npr. korištenjem, pri vožnji nizbrdo, sustavom slobodnog hoda tijekom što duljeg razdoblja)?

4. Primjenjuje li se Direktiva [96/71] na međunarodni prijevoz robe, osobito s obzirom na to da je Europska komisija pokrenula postupak zbog povrede obveze protiv Francuske Republike i Savezne Republike Njemačke zbog toga što su u sektoru cestovnog prometa primjenjivale svoje propise o minimalnoj plaći?

5. Može li direktiva, ako nije prenesena u nacionalno pravo, sama po sebi stvoriti obvezu za pojedinca na način da se na njoj temelji zahtjev koji se protiv tog pojedinca ističe u postupku pred nacionalnim sudom?”

O prethodnim pitanjima

Četvrto pitanje

34 Svojim četvrtim pitanjem, koje valja najprije razmotriti, sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li Direktivu 96/71 tumačiti na način da se primjenjuje na transnacionalno pružanje usluga u sektoru cestovnog prometa.

35 Valja podsjetiti na to da je Sud u točki 41. presude od 1. prosinca 2020., Federatie Nederlandse Vakbeweging (C-815/18, EU:C:2020:976), potvrdno odgovorio na to pitanje.

36 U tim okolnostima na četvrto pitanje valja odgovoriti tako da Direktivu 96/71 treba tumačiti na način da se primjenjuje na transnacionalno pružanje usluga u sektoru cestovnog prometa.

Prvo pitanje

37 Svojim prvim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li članak 1. stavak 1. Direktive 96/71, u vezi s njezinim člancima 3. i 5., tumačiti na način da radnici upućeni iz jedne države članice mogu protiv poslodavca s poslovnim nastanom u toj državi članici istaknuti pred sudom potonje činjenicu da taj poslodavac nije poštovao propise druge države članice o minimalnoj plaći.

38 U tom pogledu važno je podsjetiti na to da članak 3. stavak 1. Direktive 96/71 predviđa – kako bi se osiguralo poštovanje jezgre prisilnih propisa o minimalnoj zaštiti – da države članice osiguravaju da, neovisno o pravu koje se primjenjuje na radni odnos, poduzeća sa sjedištem u jednoj državi članici, u okviru prekograničnog pružanja usluga, jamče radnicima upućenima na državno područje druge države članice uvjete zaposlenja koji se ondje primjenjuju, a nabrojani su u toj odredbi, osobito iznos minimalne plaće (vidjeti u tom smislu presudu od 12. veljače 2015., Sähköalojen ammattiliitto, C-396/13, EU:C:2015:86, t. 29. i navedenu sudsku praksu).

39 Kad je riječ o članku 5. Direktive 96/71, njegov drugi podstavak nalaže državama članicama da posebno osiguraju to da upućenim radnicima budu na raspolaganju odgovarajući postupci za izvršavanje obveza na temelju te direktive. Prema tome, spomenuti radnici moraju moći sudskim putem ishoditi poštovanje uvjeta zaposlenja iz članka 3. stavka 1. navedene direktive, poput onih koji se odnose na iznos minimalne plaće.

40 U članku 6. Direktive 96/71 određuje se da upućeni radnici mogu – kako bi istaknuli pravo na uvjete zaposlenja zajamčene u članku 3. te direktive – osim mogućnosti pokretanja sudskih postupaka u državi članici čiji su sudovi nadležni na temelju postojećih međunarodnih konvencija o sudskoj nadležnosti takve postupke pokrenuti i pred nadležnim sudovima države članice na čije su državno području upućeni ili su bili upućeni.

41 Iz toga slijedi da članak 3. stavak 1., članak 5. i članak 6. Direktive 96/71 treba tumačiti na način da jamče upućenom radniku, neovisno o pravu koje se primjenjuje na radni odnos, pravo da se pozove na i istakne, pred jednim ili drugim nadležnim sudom navedenim u prethodnoj točki, propise države članice domaćina koji se odnose na uvjete zaposlenja nabrojane u prvonavedenoj odredbi, osobito iznos minimalne plaće.

42 Naposljetku, valja istaknuti da u skladu s člankom 21. stavkom 1. točkom (a) Uredbe br. 1215/2012 – na koji neizravno upućuje članak 6. Direktive 96/71 kada govori o „postojećim međunarodnim konvencijama o sudskoj nadležnosti" – poslodavac s domicilom u državi članici može biti tužen pred sudom države članice u kojoj ima domicil.

43 Nadalje, u članku 62. stavku 1. Uredbe br. 1215/2012 propisuje se da, radi utvrđivanja ima li stranka domicil u državi članici pred čijim je sudovima pokrenut postupak, sud primjenjuje svoje unutarnje pravo.

44 Stoga je u predmetnom slučaju na sudu koji je uputio zahtjev da provjeri, s ciljem utvrđivanja svoje nadležnosti na temelju Uredbe br. 1215/2012, može li se smatrati da poslodavac vozača o kojima je riječ u glavnom postupku ima domicil u Mađarskoj primjenom propisa te države članice.

45 S obzirom na sva prethodna razmatranja, na prvo pitanje valja odgovoriti tako da članak 3. stavak 1. i članak 6. Direktive 96/71, u vezi s njezinim člankom 5., treba tumačiti na način da zahtijevaju da se radnicima upućenima iz jedne države članice omogući da protiv poslodavca s poslovnim nastanom u toj državi članici istaknu pred sudom potonje, ako je nadležan, činjenicu da taj poslodavac nije poštovao propise druge države članice o minimalnoj plaći.

Drugo pitanje

46 Svojim drugim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li članak 3. stavak 7. drugi podstavak Direktive 96/71 tumačiti na način da dnevnice namijenjene pokrivanju troškova nastalih tijekom upućivanja radnika u inozemstvo valja smatrati dijelom minimalne plaće.

47 U tom pogledu valja istaknuti da, s jedne strane, za određivanje minimalne plaće iz njezina članka 3. stavka 1. prvog podstavka, članak 3. stavak 1. drugi podstavak Direktive 96/71 izričito upućuje na nacionalno zakonodavstvo ili praksu države članice na čije je državno područje radnik upućen (presuda od 12. veljače 2015., Sähköalojen ammattiliitto, C-396/13, EU:C:2015:86, t. 32. i navedena sudska praksa).

48 S druge strane, članak 3. stavak 7. drugi podstavak navedene direktive, kad je riječ o doplacima karakterističnima za upućivanje, pojašnjava u kojoj se mjeri ti dijelovi naknade smatraju dijelom minimalne plaće u kontekstu uvjeta zaposlenja utvrđenih u članku 3. iste direktive (presuda od 12. veljače 2015., Sähköalojen ammattiliitto, C-396/13, EU:C:2015:86, t. 33.).

49 Kad je riječ o pitanju jesu li dnevnice poput onih o kojima je riječ u glavnom postupku dio minimalne plaće u smislu članka 3. Direktive 96/71, valja podsjetiti na to da se na temelju članka 3. stavka 7. drugog podstavka te direktive dnevnica mora smatrati „doplatkom karakterističnim za upućivanje", koji je dio minimalne plaće, ako se radnicima ne plaća kao nadoknada za stvarno nastale troškove zbog upućivanja.

50 U predmetnom slučaju, iako se u informacijskom dokumentu koji je Rapidsped sastavio za svoje osoblje navodi da su dnevnice o kojima je riječ u glavnom postupku namijenjene pokrivanju troškova upućenih radnika u inozemstvu, njihov iznos varira ovisno o tome traje li to upućivanje tri, četiri, pet tjedana ili dulje. Taj drugi element, osobito paušalna narav i progresivnost spomenutih dnevnica upućuje, čini se, na to da svrha potonjih nije pokrivanje troškova koji radnicima nastaju u inozemstvu nego, u većoj mjeri – poput dnevnice u predmetu u kojem je

donesena presuda od 12. veljače 2015., Sähköalojen ammattiliitto (C-396/13, EU:C:2015:86, t. 48.) – naknađivanje za neugodnosti nastale upućivanjem koje se sastoje u udaljavanju tih radnika od uobičajenog okruženja.

51 Nadalje, iz spisa kojim Sud raspolaže ne proizlazi to da se spomenute dnevnice plaćaju kao nadoknada za stvarno nastale troškove, kao što su troškovi putovanja, smještaja ili hrane.

52 Međutim, valja podsjetiti na to da se povišice i dodaci – koji nacionalnim zakonodavstvom ili praksom države članice na čije je područje radnik upućen nisu određeni kao elementi koji se smatraju dijelom minimalne plaće i koji mijenjaju odnos između radnikove činidbe, s jedne strane, i protučinidbe koju prima, s druge strane – ne mogu, na temelju odredaba Direktive 96/71, smatrati takvim elementima. Naime, potpuno je normalno da se, ako poslodavac zatraži od radnika da odradi veću količinu posla ili dodatne radne sate u posebnim uvjetima, taj dodatni rad radniku naknadi a da se pritom navedena naknada ne uzme u obzir prilikom izračuna minimalne plaće (presuda od 14. travnja 2005., Komisija/Njemačka, C-341/02, EU:C:2005:220, t. 39. i 40.).

53 U predmetnom slučaju, budući da Sud ne raspolaže svim relevantnim informacijama, na sudu je koji je uputio zahtjev da provede potrebne provjere u tom pogledu.

54 S obzirom na sva prethodna razmatranja, na drugo pitanje valja odgovoriti tako da članak 3. stavak 7. drugi podstavak Direktive 96/71 treba tumačiti na način da dnevnica čiji iznos ovisi o trajanju upućivanja radnika čini doplatak karakterističan za upućivanje koji je dio minimalne plaće ako se ne plaća kao nadoknada za stvarno nastale troškove zbog upućivanja, kao što su troškovi putovanja, smještaja ili hrane, odnosno ako nije riječ o povišici koja mijenja odnos između radnikove činidbe, s jedne strane, i protučinidbe koju prima, s druge strane.

Treće pitanje

55 Svojim trećim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li članak 10. Uredbe br. 561/2006 tumačiti na način da mu se protivi to da poduzeće za cestovni prijevoz vozačima dodjeljuje dodatak za ostvarene uštede u obliku smanjenja potrošnje goriva razmjerno prijeđenom putu.

56 U skladu s člankom 10. stavkom 1. Uredbe br. 561/2006, prijevoznik ne obavlja nikakvu isplatu vozačima koje zapošljava ili koji su mu stavljeni na raspolaganje, čak i ako se radi o povišici ili dodatku na plaću, za prijeđeni put i/ili količinu prevezene robe ako je to plaćanje takve vrste da ugrožava sigurnost cestovnog prometa i/ili potiče na kršenje te uredbe.

57 Na taj način, za primjenu navedene odredbe potrebno je da se ispune dva uvjeta. S jedne strane, iznos naknade koja se isplaćuje vozačima, čak i ako se radi o povišici ili dodatku na plaću, mora ovisiti o prijeđenom putu i/ili količini prevezene robe. S druge strane, navedena naknada mora biti takve vrste da ugrožava sigurnost cestovnog prometa i/ili potiče na kršenje Uredbe br. 561/2006.

58 Nadalje, može se napomenuti da iz Direktive 2003/59, osobito iz njezine uvodne izjave 10. i Priloga I., u vezi s Direktivom 2006/126, proizlazi to da zahtjev prema kojem vozači vozila koja se koriste za cestovni prijevoz robe, a čija masa prelazi 3,5 tone i koja su obuhvaćena Uredbom br. 561/2006, moraju biti osposobljeni za optimizaciju potrošnje goriva može pozitivno utjecati i na društvo i na sâm sektor cestovnog prometa.

59 Prema tome, budući da pravo Unije zahtijeva osposobljenost vozača navedenih vozila za racionalnu i ekonomičnu vožnju, ne može se smatrati da članak 10. stavak 1. Uredbe br. 561/2006 načelno zabranjuje prijevoznicima da potiču takvu vrstu vožnje novčanim stimulansom u obliku dodatka.

60 Međutim, taj dodatak ne bi bio u skladu sa spomenutom odredbom ako bi, umjesto da bude isključivo povezan s uštedom goriva, služio nagrađivanju takve uštede s obzirom na prijeđeni put i/ili količinu prevezene robe na način koji bi vozača potaknuo na ponašanje kojim se ugrožava sigurnost cestovnog prometa odnosno povređuje Uredba br. 561/2006.

61 Prema tome, na sudu je koji je uputio zahtjev da utvrdi – uzimajući u obzir navedena razmatranja u pogledu dosega članka 10. stavka 1. Uredbe br. 561/2006 – značajke i učinke dodatka o kojem je riječ u glavnom postupku.

62 Za svaki slučaj valja istaknuti to da ušteda goriva ovisi o više čimbenika, tako da puka hipoteza prema kojoj bi dodatak za uštedu goriva mogao potaknuti pojedine vozače vozila na korištenje, pri vožnji nizbrdo, sustavom slobodnog hoda ne može, sama po sebi, dovesti do zaključka da se navedenim dodatkom povređuje zabrana iz članka 10. stavka 1. Uredbe br. 561/2006.

63 S obzirom na sva prethodna razmatranja, na treće pitanje valja odgovoriti tako da članak 10. stavak 1. Uredbe 561/2006 treba tumačiti na način da mu se u načelu ne protivi to da poduzeće za cestovni prijevoz vozačima dodjeljuje dodatak za ostvarene uštede u obliku smanjenja potrošnje goriva razmjerno prijeđenom putu. Međutim, navedenim bi se dodatkom povrijedila zabrana iz te odredbe ako bi on, umjesto da bude isključivo povezan s uštedom goriva, služio nagrađivanju takve uštede s obzirom na prijeđeni put i/ili količinu prevezene robe na način koji bi vozača potaknuo na ponašanje kojim se ugrožava sigurnost cestovnog prometa odnosno povređuje Uredba br. 561/2006.

Peto pitanje

64 Svojim petim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita može li direktiva koja nije prenesena u nacionalno pravo stvoriti obvezu za pojedinca na koju se protiv njega može pozvati drugi pojedinac pred sudom.

65 U tom pogledu, iako se – u skladu s ustaljenom sudskom praksom – čak ni jasna, precizna i bezuvjetna odredba direktive koja dodjeljuje prava ili nameće obveze pojedincima ne može primijeniti kao takva u okviru spora koji suprotstavlja isključivo pojedince ako se usklađeno tumačenje nacionalnog prava pokaže nemogućim (vidjeti u tom smislu presudu od 7. kolovoza 2018., Smith, C-122/17, EU:C:2018:631, t. 41. i 43. te navedenu sudsku praksu), valja utvrditi, kao što je to istaknuo nezavisni odvjetnik u točki 74. svojeg mišljenja, da u predmetnom slučaju sud koji je uputio zahtjev nije pojasnio ni razloge zbog kojih je postavio navedeno pitanje ni vezu koja postoji između relevantnih odredbi Direktive 96/71 – koje, uostalom, nije ni naveo – i nacionalnog zakonodavstva koje se primjenjuje u glavnom postupku.

66 Na temelju članka 94. točke (c) Poslovnika Suda, svaki zahtjev za prethodnu odluku sadržava, među ostalim, „prikaz razloga koji su naveli sud koji je uputio zahtjev da se zapita o tumačenju ili valjanosti određenih odredaba prava Unije, kao i pojašnjenje veze koja po mišljenju tog suda postoji između tih odredaba i nacionalnog zakonodavstva primjenjivog u glavnom postupku”.

67 Osim toga, u skladu s ustaljenom sudskom praksom Suda, kako bi mu omogućili da ispuni misiju koja mu je u okviru prethodnog postupka povjerena na temelju Ugovorâ, nužno je da nacionalni sudovi pojasne točne razloge zbog kojih smatraju da je odgovor na postavljena pitanja potreban za rješavanje spora u glavnom postupku (rješenje od 14. travnja 2021., Casa di Cura Città di Parma, C-573/20, neobjavljeno, EU:C:2021:307, t. 30. i navedena sudska praksa).

68 Iz toga slijedi da je peto pitanje nedopušteno.

Troškovi

69 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenog, Sud (prvo vijeće) odlučuje:

1. **Direktivu 96/71/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 16. prosinca 1996. o upućivanju radnika u okviru pružanja usluga treba tumačiti na način da se primjenjuje na transnacionalno pružanje usluga u sektoru cestovnog prometa.**

2. **Članak 3. stavak 1. i članak 6. Direktive 96/71, u vezi s njezinim člankom 5., treba tumačiti na način da zahtijevaju da se radnicima upućenima iz jedne države članice omogući da protiv poslodavca s poslovnim nastanom u toj državi članici istaknu pred sudom potonje, ako je nadležan, činjenicu da taj poslodavac nije poštovao propise druge države članice o minimalnoj plaći.**

3. **Članak 3. stavak 7. drugi podstavak Direktive 96/71 treba tumačiti na način da dnevnica čiji iznos ovisi o trajanju upućivanja radnika čini doplatak karakterističan za upućivanje koji je dio minimalne plaće ako se ne plaća kao nadoknada za stvarno nastale troškove zbog upućivanja, kao što su troškovi putovanja, smještaja ili hrane, odnosno ako nije riječ o povišici koja mijenja odnos između radnikove činidbe, s jedne strane, i protučinidbe koju prima, s druge strane.**

4. **Članak 10. stavak 1. Uredbe (EZ) br. 561/2006 Europskog parlamenta i Vijeća od 15. ožujka 2006. o usklađivanju određenog socijalnog zakonodavstva koje se odnosi na cestovni promet i o izmjeni uredbi Vijeća (EEZ) br. 3821/85 i (EZ) br. 2135/98 te o stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EEZ) br. 3820/85 treba tumačiti na način da mu se u načelu ne protivi to da poduzeće za cestovni prijevoz vozačima dodjeljuje dodatak za ostvarene uštede u obliku smanjenja potrošnje goriva razmjerno prijeđenom putu. Međutim, navedenim bi se dodatkom povrijedila zabrana iz te odredbe ako bi on, umjesto da bude isključivo povezan s uštedom goriva, služio nagrađivanju takve uštede s obzirom na prijeđeni put i/ili količinu prevezene robe na način koji bi vozača potaknuo na ponašanje kojim se ugrožava sigurnost cestovnog prometa odnosno povređuje Uredba br. 561/2006.**

Potpisi